

Socioekonomisk områdestyp som redovisningsgrupp

Folkhälsomyndigheten inför redovisningar av uppgifter som baseras på regionala statistikområden, särskilt socioekonomiska områdestyper.

Hälsa är ofta ojämlig efter olika socioekonomiska förutsättningar. Folkhälsomyndigheten har hittills analyserat socioekonomi efter utbildningsnivå och inkomst och kompletterar nu redovisningar med ett områdesbaserat mått. Genom att analysera hälsan och dess förutsättningar i olika områden kan mönster som visar på ojämlikheter visas och därmed möjliggörs ett effektivt förebyggande arbete och underlag för träffsäkra insatser.

Vad är regionala statistikområden och socioekonomiska områdestyper?

Regionala statistikområden (RegSO) är en indelning av Sverige som följer läns- och kommungränser och är stabil över tid. Det finns 3 363 RegSO med en befolkning mellan knappt 700 och 23 000. Redovisningar av statistik på folkhälsoområdet baserade på RegSO är oftast möjligt i den aggregerade formen, efter socioekonomiska områdestyper. Indelningen i socioekonomiska områdestyper görs efter ett socioekonomiskt index för varje RegSO. Det tas fram av Statistiska centralbyrån och baseras på andelen med förgymnasial utbildning, andelen med låg ekonomisk standard och andelen med låg arbetsmarknadsanknytning.

[Mer om regionala statistikområden finns hos SCB](#)

Syftet med indelningen är att beskriva de socioekonomiska förutsättningarna i ett område [1]. Det kan ses som en geografisk analys av socioekonomiska skillnader. Indelningen i olika områdestyper baseras på ett medelvärde för alla områden. Områdets grad av avvikelse från medelvärdet ligger till grund för klassificeringen i fem områdestyper, se faktaruta. Områdestyperna uppdateras årligen och klassificeringen av ett område kan ändras över tid [1].

Hur stora är de olika områdestyperna?

I områden med stora socioekonomiska utmaningar bor fem procent av befolkningen [1]. De flesta områden med stora utmaningar ligger i de tre storstäderna och i större

städer (tabell 1). I områden med utmaningar bor cirka åtta procent av befolkningen. Betydligt fler bor i socioekonomiskt blandade områden, 22 procent. En majoritet, 55 procent, bor i områden med goda förutsättningar medan tio procent bor i områden med mycket goda förutsättningar [1]. Områden med mycket goda förutsättningar finns mest i storstäder, större städer eller i närheten av dessa.

Fem socioekonomiska områdestyper

Områdestyp 1 – områden med stora socioekonomiska utmaningar

Områdestyp 2 – områden med socioekonomiska utmaningar

Områdestyp 3 – socioekonomiskt blandade områden

Områdestyp 4 – områden med goda socioekonomiska förutsättningar

Områdestyp 5 – områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar

Tabell 1. Antal regionala statistikområden efter socioekonomisk områdestyp (typ 1–typ 5) och SKR:s kommungrupper år 2022

Kommun-grupp	Typ 1	Typ 2	Typ 3	Typ 4	Typ 5	Totalt
A1	39	35	63	179	49	365
A2	5	35	76	355	111	582
B3	54	70	133	395	79	731
B4	15	38	155	228	21	457
B5	14	25	83	98	3	223
C6	10	26	96	238	23	393
C7	12	36	105	123	1	277
C8	11	20	100	84	2	217
C9	0	4	44	70	0	118
Totalt	160	289	855	1 770	289	3 363

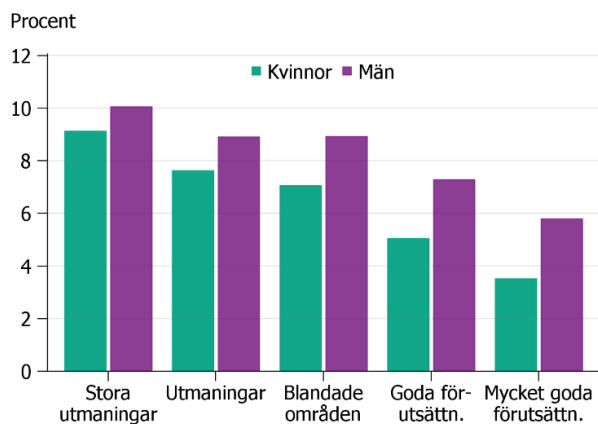
Källa: SCB och SKR. Kommungrupperna är: A1 Storstäder, A2 Pendlingskommun nära storstad, B3 Större stad, B4 Pendlingskommun nära större stad, B5 Lågpendlingskommun nära större stad, C6 Mindre stad/tätort, C7 Pendlingskommun nära mindre tätort, C8 Landsbygdskommun, C9 Landsbygdskommun med besöksnäring.

Vanligare med typ 2 diabetes i områden med stora socioekonomiska utmaningar

För att visa ett exempel på redovisning av hälsoutfall efter socioekonomisk områdestyp används typ 2 diabetes. Uppföljning av typ 2 diabetes via register är ett utvecklingsområde och har inte redovisats tidigare.

I figur 1 redovisas prevalensen av typ 2 diabetes bland personer 25 år och äldre efter socioekonomisk områdestyp och kön för år 2019–2022. Prevalensen var högst i områden med stora socioekonomiska utmaningar där 10,1 procent av männen och 9,1 procent av kvinnorna hade typ 2 diabetes. I områden med mycket goda förutsättningar var motsvarande andelar 5,8 procent respektive 3,5 procent. Det finns också en viss gradient, andelen med diabetes typ 2 ökar med sjunkande grad av socioekonomiska förutsättningar. I områden med socioekonomiska utmaningar och i blandade områden var dock prevalensen av typ 2 diabetes förhållandevis lika för män. Överlag var förekomsten av diabetes typ 2 dock högre bland män i alla grupper.

Figur 1. Prevalens (procent) av typ 2 diabetes bland personer 25 år och äldre efter kön och socioekonomisk områdestyp, genomsnitt för 2019–2022. Åldersstandardiserade siffror

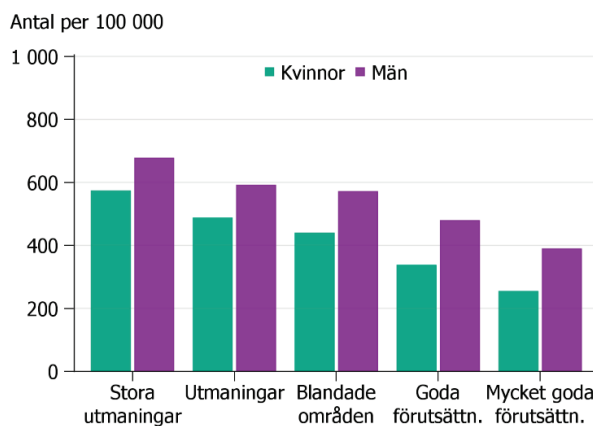

Vad gäller det genomsnittliga antalet nya registrerade fall av diabetes typ 2 2019–2022 följde skillnaderna mellan de socioekonomiska områdestyperna samma mönster som prevalensen. Antalet nya registrerade fall var högst i områden med stora utmaningar med 677 per 100 000 för män och 573 per 100 000 för kvinnor. Det kan jämföras med 389 per 100 000 för män respektive 254 per 100 000 för kvinnor i områden med mycket goda förutsättningar, se figur 2.

Datakällor för typ 2 diabetes

Aktuell statistik om diabetes baseras på uppgifter från Patientregistret och Nationella diabetesregistret (NDR). Patientregistret är ett hälsodataregister vid Socialstyrelsen som innehåller uppgifter om vård inom slutenvården och den specialiserade öppenvården. NDR är ett kvalitetsregister med hög täckningsgrad som innehåller uppgifter även från primärvården. Rapporteringen till registret är dock inte lagstadgad och det är frivilligt för patienter att vara med i registret.

Figur 2. Antal nya registrerade fall av typ 2 diabetes (per 100 000 invånare) bland personer 25 år och äldre efter kön och socioekonomisk områdestyp, genomsnitt för 2019–2022. Åldersstandardiserade siffror

Diskussion

Analysen av typ 2 diabetes efter socioekonomisk områdestyp visar tydliga skillnader och belyser vilka områden som har störst behov av riktade insatser. Liknande områdesanalyser kan underlätta planeringen av samhällsinsatser inom olika områden. Det kan också ge beslutsfattare inom kommuner och forskare en bättre förståelse av de lokala utmaningar som finns.

Statistik för socioekonomiska områdestyper kommer successivt att publiceras på Folkhälsomyndighetens webbplats under 2025.

Referenser

1. Boverket. Boendesegregationens utveckling. Årsrapport 2024 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling i Sverige. Karlskrona: Boverket; 2024. Rapport 2024:18.